

ข่าวจากหนังสือพิมพ์ แนวหน้า

ฉบับวันพุธที่ 11 มีนาคม พ.ศ.2563

รายงานพิเศษ : เกาะติดสถานการณ์น้ำก่อนเข้าฤดูฝน

อีกไม่ถึง 2 เดือนฤดูแล้งก็จะผ่านพ้นไป และเริ่มเข้าสู่ฤดูฝนในเดือนพฤษภาคม 2563 แต่ในปีี้ กรมอุตุนิยมวิทยาได้คาดการณ์ว่าฝนอาจจะมาล่าช้ายาวไปจนถึงสิ้นเดือนมิถุนายน 2563 และจะมีฝนทิ้งช่วงในเดือนกรกฎาคม 2563 อีกด้วย ซึ่งอาจจะทำให้วิกฤติภัยแล้งมีความรุนแรงมากขึ้น ดังนั้นการวางแผนบริหารจัดการน้ำจึงต้องวางแผนอย่างรอบครอบ และปฏิบัติให้ได้ตามแผนที่วางไว้

สถานการณ์น้ำในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่และขนาดกลางทั่วประเทศล่าสุด ณ วันที่ 4 มีนาคม 2563 มีปริมาณรวมกันทั่วประเทศ 41,059 ล้าน ลบ.ม. คิดเป็นร้อยละ 54 ของความจุในระดับกักเก็บ โดยในจำนวนนี้เป็นปริมาณน้ำที่ใช้งานได้เพียง 17,312 ล้าน ลบ.ม. หรือร้อยละ 33 เท่านั้น น้อยกว่าช่วงเดียวกันของปี 2562 ถึง 9,216 ล้าน ลบ.ม. นอกจากนี้ หากแยกเป็นรายภูมิภาคแล้ว ภาคกลางจะมีปริมาณน้ำต้นทุนน้อยที่สุด โดยเหลือปริมาณน้ำที่ใช้งานได้เพียง 292 ล้านลบ.ม. หรือร้อยละ 17 เท่านั้น ส่วนภาคเหนือ เหลือปริมาณน้ำที่ใช้งานได้ 3,546 ล้านลบ.ม. หรือร้อยละ 19 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เหลือปริมาณน้ำที่ใช้งานได้ 2,604 ล้านลบ.ม. หรือร้อยละ 30 ภาคตะวันออก เหลือปริมาณน้ำที่ใช้งานได้ 659 ล้านลบ.ม. หรือร้อยละ 28 ส่วนภาคตะวันตก ค่อนข้างอุดมสมบูรณ์ เหลือปริมาณน้ำที่ใช้งานได้ 6,617 ล้านลบ.ม. หรือร้อยละ 49 เช่นเดียวกับภาคใต้เหลือปริมาณน้ำที่ใช้งานได้ 3,595 ล้านลบ.ม. หรือร้อยละ 51

ดร.ทวีศักดิ์ ธนเดโชพล รองอธิบดีกรมชลประทาน กล่าวว่า ในการบริหารจัดการน้ำของอ่างเก็บน้ำทั้งขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีการควบคุมให้เป็นไปตามที่วางไว้ โดยผลการจัดสรรน้ำในช่วงฤดูแล้งตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2562 ถึงปัจจุบันจัดสรรน้ำไปแล้ว 11,416 ล้านลบ.ม. คิดเป็นร้อยละ 64 ของแผนจัดสรรน้ำ เฉพาะในส่วนของกลุ่มเจ้าพระยา ใช้น้ำไปแล้ว 3,136 ล้าน ลบ.ม. คิดเป็นร้อยละ 70 ของแผนจัดสรรน้ำ ส่วนการปลูกพืชในฤดูแล้ง วางแผนให้ปลูกพืชฤดูแล้งทั่วประเทศรวม 2.83 ล้านไร่ ขณะนี้ปลูกไปแล้ว 4.13 ล้านไร่ หรือ เกินกว่าแผนที่วางไว้ร้อยละ 145.86 โดยพืชฤดูแล้งที่ปลูกมากที่สุดคือข้าวนาปรัง ทั้งนี้เฉพาะกลุ่มเจ้าพระยาซึ่งไม่มีแผนการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง เนื่องจากปริมาณน้ำต้นทุนมีไม่เพียงพอที่จะสนับสนุน แต่จากการสำรวจพบที่มีการเพาะปลูกพืชนอกแผนฯ ไปแล้วประมาณ 1.95 ล้านไร่ เกือบเกินแล้ว 0.91 ล้านไร่ อย่างไรก็ตามไม่กระทบต่อแผนการบริหารจัดการน้ำที่วางไว้ เพราะเกษตรกรส่วนใหญ่ใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติในพื้นที่ของตนเองในการเพาะปลูก

นอกจากนี้ กรมชลประทานยังได้สั่งการให้เฝ้าระวังสถานการณ์น้ำในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ ที่มีปริมาณเก็บกักน้ำน้อยกว่าร้อยละ 30 ของความจุอ่างฯ มากเป็นพิเศษ ซึ่งขณะนี้มียังมีจำนวนทั้งสิ้น 15 แห่ง ได้แก่ เขื่อนแม่กวงอุดมธารา เขื่อนแม่มอก เขื่อนจุฬาภรณ์ เขื่อนอุบลรัตน์ เขื่อนลำพระเพลิง เขื่อนมูลบน

เขื่อนลำแชะ เขื่อนลำนางรอน เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ เขื่อนทับเสลา เขื่อนกระเสียว เขื่อนคลองสียัด เขื่อนบางพระ เขื่อนหนองปลาไหล และเขื่อนประแสร์ โดยจะเน้นส่งน้ำเฉพาะการอุปโภคบริโภค และรักษาระบบนิเวศด้านท้ายเขื่อนเท่านั้น

สำหรับในเรื่องคุณภาพน้ำนั้น กรมชลประทานได้ติดตามตรวจสอบและเฝ้าระวังคุณภาพน้ำอย่างต่อเนื่องเช่นกัน โดยค่าความเค็มอย่างใกล้ชิด ล่าสุด ณ วันที่ 4 มีนาคม 2563 ค่าความเค็ม ณ ปากคลองลำแล จ.ปทุมธานี ซึ่งเป็นจุดที่การประปานครหลวง นำน้ำไปใช้ผลิตน้ำประปา อยู่ที่ 0.31 กรัมต่อลิตร สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน สำหรับการผลิตน้ำประปา ที่กำหนดไว้ไม่เกิน 0.25 กรัมต่อลิตร ทำให้การประปานครหลวงต้องหยุดสูบน้ำในบางช่วงเวลา

อย่างไรก็ตาม เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว คณะทำงานด้านการบริหารจัดการน้ำจึงมีมติเห็นชอบแผนการจัดการน้ำให้กรมชลประทานเพิ่มปริมาณน้ำที่ผันมาจากกลุ่มน้ำแม่กลองอีก 500 ล้านลบ.ม. รวมเป็น 1,000 ล้านลบ.ม. โดยผันน้ำผ่านแม่น้ำท่าจีนทางคลองท่าสาร-บางปลา และคลองจรเข้สามพัน ซึ่งปริมาณน้ำดังกล่าวนอกจากจะสามารถไล่ความเค็มที่ค้างอยู่ในแม่น้ำเจ้าพระยาเพื่อสามารถนำน้ำมาผลิตน้ำประปาได้แล้ว ยังช่วยให้เกษตรกรสวนผลไม้ สวนกล้วยไม้ ไม้ยืนต้นน้ำนำไปรดแปลงได้ เกิดเสถียรภาพต่อผู้ใช้น้ำในเขต กรุงเทพฯ และปริมณฑลอีกด้วย พร้อมทั้งให้มีการระบายน้ำจาก 4 เขื่อนหลักที่เป็นแหล่งน้ำต้นทุนของกลุ่มน้ำเจ้าพระยา คือ เขื่อนภูมิพล เขื่อนสิริกิติ์ เขื่อนแควน้อยบำรุงแดน และเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ รวมกันประมาณวันละ 18 ล้าน ลบ.ม. เพื่อสนับสนุนการใช้น้ำเพื่ออุปโภคบริโภค และรักษาระบบนิเวศ เป็นหลัก

ในช่วงฤดูแล้งปัญหาไฟป่า เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้นเนื่องจากอากาศที่แห้งทำให้ไฟฟาลุกลามอย่างรวดเร็ว กรมชลประทานได้สนับสนุนทั้งสูบน้ำ รถบรรทุกน้ำ และบุคลากร ร่วมปฏิบัติการกำจัดไฟป่าในพื้นที่ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นที่จังหวัดเชียงใหม่ นครนายก ตราด เลย เป็นต้น พร้อมทั้งใช้แหล่งน้ำของกรมชลประทานในการดับไฟป่า ลดการลุกลาม ลดปัญหาหมอกควันอีกด้วย

“กรมชลประทานได้จัดเตรียมเครื่องสูบน้ำเคลื่อนที่ เพื่อช่วยเหลือพื้นที่ประสบภัยแล้งทั่วประเทศจำนวน 1,935 เครื่อง ในปัจจุบันติดตั้งเครื่องสูบน้ำเพื่อช่วยเหลือตามพื้นที่ต่างๆ รวม 46 จังหวัด จำนวน 342 เครื่อง แบ่งเป็น ภาคเหนือ 13 จังหวัด รวม 69 เครื่อง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 10 จังหวัด รวม 94 เครื่อง ภาคกลาง 11 จังหวัด รวม 119 เครื่อง ภาคตะวันออก 7 จังหวัด รวม 36 เครื่อง ภาคตะวันตก 1 จังหวัด รวม 3 เครื่อง และภาคใต้ 3 จังหวัด รวม 23 เครื่อง พร้อมกันนี้ ยังได้จัดเตรียมรถยนต์บรรทุกน้ำรวมทั้งสิ้น 106 คัน ส่งไปสนับสนุนเพื่อช่วยเหลือพื้นที่ขาดแคลนน้ำ จึงขอให้ทุกภาคส่วนร่วมมือกันใช้น้ำอย่างประหยัด เพื่อให้ปริมาณน้ำที่มีอยู่อย่างจำกัดเพียงพอใช้ไปจนถึงต้นฤดูฝนหน้าที่จะมาถึงนี้” รองอธิบดีกรมชลประทานกล่าว แต่ถ้าหากฝนมาล่าช้า หรือ ฝนทิ้งช่วง อย่างที่กรมอุตุนิยมวิทยาคาดการณ์ไว้จะมีน้ำต้นทุนเพียงพอกับความต้องการใช้ในภาคส่วนต่างๆหรือไม่ ?

รองอธิบดีกรมชลประทานกล่าวว่า ในการจัดสรรน้ำในช่วงฤดูแล้งนั้น ได้มีการสำรองน้ำไว้ใช้ในช่วงต้นฤดูฝนด้วย โดยปริมาณน้ำต้นทุนในอ่างเก็บน้ำขนาดกลางและขนาดใหญ่ทั่วประเทศ วันที่ 1 พฤศจิกายน 2562 ซึ่งเป็นวันเริ่มต้นของแผนการจัดสรรน้ำในช่วงฤดูแล้ง มีปริมาณน้ำที่ใช้งานได้รวม 26,666 ล้าน ลบ.ม. ได้มีการ

วางแผนการจัดสรรน้ำใช้ในฤดูแล้ง ปี 2562/2563 (ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2562-30 เมษายน 2563) จำนวน 17,699 ล้าน ลบ.ม. ตามลำดับความสำคัญ ดังนี้ เพื่อการอุปโภค-บริโภค 2,300 ล้าน ลบ.ม. รักษาระบบนิเวศและอื่นๆ 7,006 ล้าน ลบ.ม. เกษตรกรรม 7874 ล้าน ลบ.ม. และอุตสาหกรรมรวม 519 ล้าน ลบ.ม.

โดยในส่วนนี้เป็นการจัดสรรเฉพาะลุ่มเจ้าพระยา 4,500 ล้าน ลบ.ม. แบ่งเป็นจากเขื่อนภูมิพลและสิริกิติ์ 3,000 ล้าน ลบ.ม. เขื่อนแควน้อยบำรุงแดน 250 ล้าน ลบ.ม. เขื่อนป่าสัก 250 ล้าน ลบ.ม. และผันน้ำมาจากลุ่มน้ำแม่กลอง 1,000 ล้าน ลบ.ม. แยกเป็นเพื่ออุปโภค-บริโภค 1,150 ล้าน ลบ.ม. เพื่อการรักษาระบบนิเวศและอื่นๆ 2,700 ล้าน ลบ.ม. อุตสาหกรรม 135 ล้าน ลบ.ม. และเพื่อการเกษตร 515 ล้าน ลบ.ม.

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ยังมีปริมาณสำรองที่จะใช้ช่วงต้นฤดูฝน ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม-กรกฎาคม 2563 รวมทั้งประเทศอีกกว่า 11,340 ล้านลบ.ม. ซึ่งถ้าหากเป็นไปตามแผนการบริหารจัดการน้ำที่วางไว้จะมีน้ำเพียงพอกับความต้องการไปจนถึงปลายเดือนมิถุนายนหรือต้นเดือนกรกฎาคม 2563 อย่างแน่นอน แต่ทุกภาคส่วนต้องใช้น้ำอย่างประหยัดและใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ทั้งนี้ ปัจจุบันการบริหารจัดการน้ำยังเป็นไปตามแผนที่วางไว้ตั้งนั้นวิกฤติภัยแล้งปีนี้ภายใต้ความร่วมมือของประชาชนและหน่วยงานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง.....น่าจะผ่านได้